



> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Vrijplaatsenbeleid

DATUM
20 april 2021
Verzonden: 20-04-2021

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
LJM (Lincey) Bastings

TELEFOONNUMMER
043 350 4778

ONZE REFERENTIE
2021.09578

E-MAILADRES
Lincey.Bastings@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de vaststelling van het vrijplaatsenbeleid. De uitwerking van het vrijplaatsenbeleid is, naast onderdeel van de programmabegroting 2020, verankerd in de door uw raad vastgestelde cultuurvisie '*Cultuur maakt Maastricht, Maastricht maakt Cultuur*'¹.

Vrijplaatsen

Vrijplaatsen zijn initiatieven van onderop, waarbij er sprake is van vermenging van kunst, cultuur en sociaal-maatschappelijke activiteiten. Ze zijn ontstaan vanuit een noodzaak en behoefte en zijn niet primair gericht zijn op economische of artistieke groei zoals bij broedplaatsen of ateliers. Bij sommige vrijplaatsen ligt de nadruk op cultuur en bij andere op sociale activiteiten. Vrijplaatsen hebben een meerwaarde voor de buurt en/of gemeenschap doordat ze activiteiten organiseren met, door en voor de buurt en/of gemeenschap die gericht zijn op sociale cohesie, participatie en een betere leefomgeving.

Er zijn verschillende soorten en vormen van vrijplaatsen. Zo zijn er open werkplaatsen waar mensen uit de buurt of een bepaalde gemeenschap op een laagdrempelige manier zichzelf creatief kunnen ontwikkelen en hun creativiteit kunnen delen met anderen. Ontmoetingsplekken voor (ex-) studenten en jonge internationals met discussieavonden, deeleconomie, maar ook bewust eten worden gecombineerd met creatieve activiteiten zoals dj-workshops, murals maken en jammen. Maar ook doorgeefwinkels en open keukens waar mensen uit de buurt of een bepaalde gemeenschap gezamenlijk koken op een duurzame manier zijn voorbeelden van vrijplaatsen.

Cultuur en dynamiek

De ambitie van Maastricht, verankerd in de Cultuurvisie, is dat iedereen een vorm van cultuur moet kunnen (mee)maken. Vrijplaatsen passen binnen die ambitie. Deze vrijplaatsinitiatieven leveren een bijdrage aan Maastricht als sociale, saamhorige en aantrekkelijke stad. Ze bieden ruimte voor

¹ [Cultuurvisie](#)



DATUM
20 april 2021

tolerantie en diversiteit en bevorderen ook de stedelijke dynamiek. Een dynamische stad blijft aantrekkelijk om er te wonen, te werken, te investeren en te verblijven.

Nieuw beleid

Net als het atelierbeleid en het broedplaatsenbeleid is het vrijplaatsenbeleid door het College uitgewerkt. De uitwerking van het vrijplaatsenbeleid gebeurde in opdracht van de gemeenteraad gegeven de verplichting in de programmabegroting van 2020. Met het vrijplaatsenbeleid willen we de positieve kanten van vrijplaatsen verder ontwikkelen en met beleid sturen op het voorkomen van negatieve effecten. We hebben daarvoor een aantal randvoorwaarden bepaald. Als eerste dat gebruikers van vrijplaatsen een gebruikersovereenkomst afsluiten voor een bepaalde periode. Dit borgt alle aspecten voor een veilig en legaal gebruik waarbij rekening wordt gehouden met de omgeving. De tweede randvoorwaarde is dat gebruikers een kostendekkende gebruikersvergoeding betalen. De derde randvoorwaarde is dat het pand in overeenstemming met de wet- en regelgeving moet worden gebruikt.

Inzet leegstandsbeheerder

Aanvullend gaat de gemeente het faciliteren van vrijplaatsen uitbesteden aan een leegstandsbeheerder. De leegstandsbeheerder wordt via een aanbesteding geworven en gestimuleerd om vrijplaatsen te faciliteren en goed gebruik te borgen. Ook wordt deze beheerder gevraagd niet alleen als beheerder op te treden, maar ook als ondersteuner van initiatieven op het gebied van zelfwerkzaamheid en zelfbeheer. De aanbesteding is recentelijk gestart.

Nieuwe aanpak

We hebben de afgelopen 18 jaar ervaring opgedaan met vrijplaatsen, hoofdzakelijk in het Belvédère gebied. Er zijn positieve ervaringen, zoals bekendheid geven aan relatief onbekende plekken (*placemaking*) en het ontstaan van een nieuw sociaal-cultureel aanbod van activiteiten met aandacht voor hergebruik en duurzaamheid. En er waren negatieve ervaringen. Ervaringen met overtredingen van regels met betrekking tot het gebruik van een pand, ervaringen dat toezicht en controle op naleving van de regels arbeidsintensief is en of spanningen met de buurt. Deze nieuwe aanpak met aan de voorkant duidelijke randvoorwaarden en de rol van de leegstandsbeheerder, is erop gericht om deze ervaringen in de toekomst te voorkomen en er juist voor te zorgen dat meer buurtbewoners kennis kunnen maken met de verschillende vrijplaatsen.

Maastricht volgt landelijke ontwikkeling

Uit navraag bij andere gemeenten en de Triodosbank, een zeer actieve bank op het terrein van (mede)financieren van culturele en experimentele initiatieven, blijkt dat Maastricht met deze aanpak de landelijke ontwikkelingen op dit gebied volgt. Het vaststellen van een vrijplaatsenbeleid maakt het mogelijk om vrijplaatsen vanuit de gemeente te faciliteren.

Experimenteel en kleinschalig

Vrijplaatsen zullen op een kleinschalige en experimentele manier worden gehuisvest in Maastricht. Kleinschalig omdat maar een deel van de gemeentelijke panden wordt ingezet als vrijplaats en het in het kader van regulier leegstandsbeheer wordt gewerkt met maximaal twee gebruikers/initiatieven per pand. Experimenteel omdat het een nieuwe werkwijze is binnen ons gemeentelijk leegstandsbeheer om ruimte vrij te maken voor vrijplaatsen.



DATUM
20 april 2021

Wij hopen met deze aanpak een eerste stap te zetten binnen het vrijplaatsenbeleid en meer inwoners mogelijkheden te bieden om cultuur te kunnen (mee)maken. Zodra er meer duidelijkheid is over mogelijke locaties waar we vrijplaatsen kunnen huisvesten, informeren wij uw raad daarover.

Hoogachtend,

Bert Jongen
Wethouder Cultuur a.i.